

Mons inventats. De Planilàndia a Daisyworld sense passar per Alderaan.

Els gèneres de la literatura científica – 36

Jesús Purroy

Pels llibres coneixem Macondo i Yoknapatawpha, uns territoris inventats on passen històries inventades. Planetes com Discworld o el malaurat Alderaan han sigut escenaris de fantasia a la literatura i al cinema. Quan distingim entre fantasia i ciència ficció volem destacar que a la ciència ficció hi ha una extrapolació més o menys versemblant a partir de coneixement científic autèntic. Malgrat que estigui descrit amb molt detall, Mordor pertany a una categoria diferent al Planeta dels Simis.

Enmig d'aquest debat, de tant en tant un científic inventa un món. Els mons inventats són la simulació màxima, llocs on es poden posar a prova les teories científiques sense interferències, però respectant les lleis de la física i la química.

Per exemple, Planilàndia (*Flatland*), un món inventat per Edwin Abbott en un llibre publicat el 1884. És un món pla, amb habitants de dues dimensions (excepte les dones quan es posen de cara, que només en tenen una perquè són una línia). *Flatland* és una sàtira sobre l'Anglaterra victoriana, però allò que el fa un llibre durador és l'especulació sobre la possibilitat matemàtica de l'existència de mons amb múltiples dimensions, dues dècades abans de la teoria de la relativitat.

Entre moltes seqüeles destaca la del matemàtic Ian Stewart. *Flatterland* (2001) explica la història d'una descendent del protagonista de *Flatland* i hi introdueix conceptes moderns de física i matemàtiques, entre ells els forats negres que Abbott no podia ni sospitar.

Un món inventat molt conegut és Daisyworld, creat per James Lovelock i Andrew Watson per validar teòricament el punt central de la hipòtesi de Gaia. A Daisyworld només hi ha dos tipus d'habitants, margarides blanques i negres. En funció del color reflectiran més o menys llum solar, i això afectarà la temperatura de la superfície del planeta, i de retruc la proporció de flors de cada color que hi viuen. La simulació computacional durant milions d'anys indica que Daisyworld es manté dins dels paràmetres que permeten la vida de les margarides, que és allò que es volia demostrar.

A diferència dels mons de fantasia i ciència ficció, els inventats a la literatura científica no són gaire emocionants però fan tant servei com si existissin de veritat.

Referències

Abbott, E.A. *Planilàndia*. Ediciones Guadarrama. Madrid, 1976.

Watson, A.J.; Lovelock, J.E (1983). "Biological homeostasis of the global environment: the parable of Daisyworld". *Tellus*. **35B**: 286–9.

<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3402/tellusb.v35i4.14616>